

Sobre l'entitat de l' 'id'

La delimitació de la pertinença és una de les poques necessitats universals de totes les societats humanes: els individus necessiten ser alguna cosa, formar part d'algun àmbit que els defineix com a membres d'un grup. I fins i tot, salvada alguna excepció, d'un grup territorial. Parlar d'*identitat*, per tant, no és un subproducte dels nacionalismes i regionalismes més o menys "ètnics". Sembla, però, que el concepte mateix d'*identitat*, per a alguns sectors d'opinió suposadament "universalistes", és una idea perillosa (sobretot si no correspon a l'espai d'un estat constituït), un invent artificiós i pervers. Pensar això és ignorar que l'arrel bàsica de la *identitat* està en aquella necessitat universal de *pertinença*: qui pot *no ser* res?, qui pot ser únicament ell mateix, un individu i prou? El solipsisme cultural i social ("jo sóc jo, i no sóc res més"), si tal cosa fóra possible, només expressaria la més buida supèrbia de qui es pensa autosuficient en la pròpia individualitat. Definir-se únicament en termes d'"universalitat", és justament indefinir-se: no reconèixer-se com a part d'un grup. I no és difícil constatar que aquells que combaten aparentment el concepte mateix d'*identitat*, gairebé sense excepció el que busquen –amb major o menor capacitat de dissimulació– és combatre la "identitat" d'alguns *altres...* que és tant com reforçar la pròpia. Preguntar-se per l'*entitat* de l'*id* sembla pura especulació, i tanmateix no ho és: té una realitat vital, i sovint decisiva per a la vida civil i política, i per a la posició i responsabilitat de l'individu dins de la pròpia societat. És una obvietat manifesta afirmar que, com que no podem no ser res, hem de ser *alguna cosa*: algun *id* que ens afirma i distingeix. Una obvietat que, tanmateix, calia deixar ben clara: si alguna gent acceptara les realitats òbvies com allò que són –*realitats*, no obstacles per a interessades teories–, segurament viuríem més tranquils i ens respectaríem més els uns als altres. Més encara quan aquesta entitat té continguts o factors que es poden considerar nacionals, és a dir, definitoris d'aquell espai que forma un àmbit superior de

Joan Francesc Mira

lleialtat, i que pretén considerar-se com un tot, no com una simple part d'un altre. La *identitat*, per tant –a pesar d'estranyes i sospitoses campanyes de premsa que volen "desacreditar-la" i atribuir-li tots els mals, a la pobra realitat, com

si fóra una ideologia o un partit polític enemic–, no és cosa de metafísics, místics o maniàtics perillosos: és l'efecte de la simple necessitat de ser alguna cosa en comú amb uns altres. El resultat de no ser óssos, sinó persones.

I en qualsevol cas, no és difícil constatar que aquells que, amb tan desinteressades i cosmopolites teories, combaten aparentment el concepte mateix d'*identitat*, gairebé sense excepció el que estan buscant –amb major o menor capacitat de dissimulació– és combatre la "identitat" d'alguns *altres...* que és tant com reforçar la pròpia. Sense reconèixer-ho expressament, que és la manera més eficaç d'aconseguir-ho: allò tan antic de "procurar el efecte sin que se note el cuidado". Preguntar-se per l'*entitat* de l'*id* sembla un plantejament purament especulatiu, i tanmateix no ho és, sinó que té una realitat permanent, vital, i sovint decisiva per a la vida civil i política, per a la cultura i per a la mateixa posició i responsabilitat de l'individu dins de la pròpia societat. Tornant al cas que conec millor i que em toca de més a prop: és o no és important saber quina és l'*entitat*, la definició, el valor i el contingut, del nostre "ser valencians" o del "ser catalans"? Són o no són decisives les posicions que es mantenen –en el nostre cas, de vegades conflictives– sobre aquest *id* particular? Influeixen o no aquestes posicions en les actituds personals i col·lectives sobre la vida pública, institucional, cultural o política? No és cert que al País Valencià un determinat *concepte de país* (els termes mateixos de la seua definició, i els "continguts" o "entitat" d'aquesta definició) implica també unes certes actituds cíviques i fins i tot ètiques, una certa racionalitat i una certa responsabilitat? Al País Valencià, com a Catalunya, parlar d'*identitat*, i concebre-la o valorar-la d'una determinada manera, és parlar d'un projecte col·lectiu, i d'una forma d'entendre la pròpia participació en aquest projecte.

“Preguntar-se per l' 'entitat' de l' 'id' sembla un plantejament purament especulatiu, i tanmateix no ho és, sinó que té una realitat permanent, vital, i sovint decisiva per a la vida civil i política, per a la cultura i per a la mateixa posició i responsabilitat de l'individu dins de la pròpia societat”